

Dogodki v Ljubljanski okolici

23. maja 1869.

Strašno je, koliko laži se je zaradi teh dogodkov po nam sovražnih časnikih zatrosilo. Ne le, da so dogodki sami na sebi in naj bistvenejše njih okolnosti pačijo, hujše je, kar se ozir nagibov in varokov njih vih po svetu kvasi. Vodje narodovi (zlasti dr. Blewels in dr. Costa), duhovščina, taborji, narodna društva, vse mora biti krivo „oksesov“, češ, da po vseh njih se ljudstvo pači in draži. Vsi dopisi v tuje časnike — se ve da — prihajajo izmed tiste kliče v Ljubljani, ki s svojo nezanimljivo prodrznostjo in slasti s svojim razvpitim časnikom „Tagblatt om“ vse deželo Kranjsko, celo vse Slovence neprenehoma zasramuje in provokuje. Bog varuj, da bi Kranjski kmetje brali in razumeli in vse izvedeli, kar „T.“ piše. — Kar se tiče govorov na taborjih, po katerih je narod „razdraten“, pravi prav primerno „Triglav“: „Taborji so po istih postavah dopuščeni, po katerih se je ustanovilo „konstitucionalno društvo“; taborji se vršijo pod nadzorom postavnine, in o. k. komisarji niso imeli nikdar prilike, govore ustaviti, kar bi bili gotovo storili, ko bi bili guverniki le epa občevavno besedo rekli „td. Še absurdnejše je podtikanje, kakor da bi duhovščina ljudi dražila zoper „liberalno“ (!!) Ljubljansko „liberalno“. Ako ima kdo za pregreho in občevanje to, da slovenska duhovščina med katoliškim in protestantskim ljudstvom katoliško vernost in krščansko skrbno goji, in da je ob enem „liberalno“ „liberalno“ biti ne more to, če smo, zato ker je izmed naroda ker med narodom in se narode živi, polasti se ga lahko sumljivi sum, da je res duhovščina kmetom kole in kamnje vailila in jih na Jančji vrh in v Vevčo kot svoje misionarje poslala. Ne da bi vsi klikarji Ljubljanski sami verjeli, da je „klerikalna stranka“ žalostne dogodke zadokžila, oni sploh le zato hudobno in prekanjeno to trdijo, da morejo po duhovščini udrihati. Značiti da se jih pa tudi vendar ne manjka, katerim njih huda vest — ker duhovščino neprenehoma psujejo — to duhovščino kot maščevavno Nemezo predstavlja, kot pošast, koja teče za njimi, kakor v Göthe-ovi pesmi „Hodeči zvon“ (glej list 21. „Dom“!) kobaca zvon za porednim dečkom, ki ni maral v cerkev hoditi. Ti naj se le bojé duhovske pošasti, za temi naj le kobaha duhovski „zvon“, morebiti, da se sčasom zmodrijo in preverijo, da oni s svojo modrostjo, s svojimi porednimi sredstvi upravičenega upliva slovenske duhovščine na slovenske ljudi nikdar in nikoli ne izpodrinejo. Pa tudi Bog ne daj, da bi ga izpodrinili, po tem bi se utegnile goditi reči, katerim ne bi bili kos bajoneti in sablje, in prvi, ki bi go-

Epitaf.

Oglej.

Sp. Josip Furlani.

Oj Oglej, mesto nekđaj tak sloveče!
Kje tvoji so palači, njih bliščoba?
Kje patriarhi tvoji, njih zlahtnoba?
Kje sedja, ki pred tvoj davs trepeče?

Ogleju dnar po ladjah več ne teče,
Le tempelj kinča stara še podoba,
Vse drugo razvalina je, trohnoba,
In kar ostankov je, so rane skleče!

Popotnik, ki ta kraj ogledat pride,
Ter vpraša: kje lepota mu je stara,
Zamišljen ves — za svet prav malo mara.

Tú priča vse: Kar svet rodi, preide,
Tud', kar si dlan izdolbe, v prah razide,
Le Bog je večer in se ne postara.

tovo pogrešali upliva dahovskega, bili bi brž ko ne ljudje klikarske baže. Ne iščite tedaj, klikarji, vzrokov Vevčkim dogodkom, kjer jih ni; iščite jih pri samih sobi in v nepretrpljivi sedanji situaciji, ki ste jo pomagali narediti vi. Toda pretrgajmo svoje modrovanje in ponudimo prostor temu-le pojasnilu narodno-turnarske zadeve:

Iz Ljubljane se nam je poslalo — piše „Sl. Narod“ — autentično poročilo, ktero se je iz narodnih krogov *) izročilo vladj v pojasnilo dogodeb 23. t. m. Gotovo ustrezemo ž njim ne le svojim bralcem, ampak po svoje pripomoremo, da so nekoliko zaduži onih laži in hudobij, ki so jih nasprotniki vedeli spraviti med svet. Po kratkem vvodu pravi sporočilo: „Več je že tega, ko dve leti, kar se je mogel „turnverein“ prepričavati, da ni priljubljen, in da na deželi ne marajo za njegovo demonstrativno sprovede. Tudi ta krat so ga dobrohotno svarili, ko so zvedeli za namenjeni izlet; celo županji dotičnih sronj so odsvetovali od izleta, vsako odgovornost za nasledke izrekoma od sebe odbijajo. Vendar je prišlo do izleta; turnarji so se ob 5 1/2 uri zjutraj, ujed jutrajnjo službo božjo, in ko je še mnogo ljudi spalo, s razprostrto zastavo, oboroženi z revolverji in „salva-vitami“ napotili po najbolj obiskanih mestnih ulicah na kolodvor; spremljala jih je vojaška godba. Po železnici so se peljali v Laze; od tod so šli peš na Jančjo goro, kjer so — bilo jih je 65 — na najvišji višini, pri cerkvi, zastavo v tla zasadili, da je po zraku vibrala. V kratkem se je zbralo nekoliko kmetov — turnarji, brž ko ne pretirano, trde, da jih je bilo 60 — na hribu, tirjaje, naj se odstrani zastava kot demonstrativno znamenje; ko se to z lepa ni zgodilo, vzeli so jo kmetje sami. Ker so hoteli turnarji zastavo braniti, prišlo je sicer res do nekterih udarljajev, a kaj resnejega se ni prigodilo: saj je bilo kmetom le za to, da izgine zastava, za osebe jim menda ni bilo. Na to so se turnarji napotili nazaj v Laze; nihče jim med tem ni nič žalega prizadoval. S tem je bila dogodba v tem kraji pri koncu.

Po teh skušnjah in ker so turnarji — kakor „Tagbl.“ 24. t. m. sam pripoveduje — povsodi, opazovali, da so kmetje nenavadno razdraženi, bila bi zdrava pamet svetovala, iz Laz neposrednje po železnici vrniti se v Ljubljano nazaj. S tem bi se bilo prišlo vsem poznejšim žalostnim dogodbam in nasledkom v okom. Tega pa turnarji žalibog niso storili, ampak so telegrafovali v Ljubljano, da bodo vsemu vkljub vendar prišli v Vevčo, kamor so si bili naročili vojaško glasbo. Povabljeni goste, med temi častniško krdelo grofa Huyna peškega polka, so tje pozvali in naprosili vojaške pomoči. Vdli so se, kakor da bi naravnost delali na to, da bi prišlo do tepeča med ljudstvom in oboroženo silo in kakor da bi hoteli s pomočjo vojakov izbrisati svojo hibo na Jančji gori.“

„Ko se je na krčmarskem vrtu v Vevčah oglasila vojaška godba, jeli so se, zlasti ker je ljudstvo ravno odhajalo od dokončane službe božje iz farne cerkve pri Mariji Devici na polji (kjer je bila ta dan božja pot), nabirati okolični gledalci, ki so blizo vrta postajali. Ali so hoteli ti ljudje, kakor se jim podtika, turnarje napasti, je jako dvomljivo, celo neverjetno, saj so bili neoboroženi in so imeli razen turnarjev tudi še častniško krdelo, vojaško glasbo in več žandarjev pred seboj. Vendar so se drznili združenj turnarji, častniki peš in na konjih in pa žandarji svojevoljno in, kakor je videti, brez povelja nad mirno stoječe ljudstvo, ktero so proč zapodili in ga — brez obzira na setev, ki so jo poteptali — preganjali po žitu. Pri tej priliki so se posluževali golih sabelj, bajonetov in tudi strelivnega orožja. Nasledek tega nezagovorljivega napada je bil, da so jih mnogo ranili, odpuščenca Jakoba Rodeja, de-

*) Od društva „Slovenije“ Vr. „Dom.“

setnika v bar. Kubnovem peškem polku, pa usmrtili. Rode je bojda žandarje in častnike opominjal, kako greši njih ravnanje proti postavi. Rode je na glavi s sabljo ranjen, čez usta prestrljen, z bajonetom dvakrat v stegno in enkrat v prsi zaboden. Grozovita razdraženost se je vsled tega razširila po vsaj okolici, in res je bila sreča, da so med tem dospelo 3 kompanije Hynovih pešcev, ki so turnarsko društvo med se vzeli in v Ljubljano spomili ter tako zabranili, da se niso primerilo še druge nesreče.

Zalibog je napravilo razgrajanje (aussehreitungen) častnikov vrnivši se od izlota v Ljubljani sami še nekoliko obžalovanja vrednih prizorov.

Ko je namreč pijan mestni delavec z malo papirnato zastavo v roki in „živio“ klicaje šel memo kazine, so ga, dasiravno čisto neoboroženega, častniki z golimi sabljami napadli, in dasiravno jim je hotel ubežati, so ga neusmiljeno razmocarili: na glavi, po obrazu, na rokah, na hrbtu so ga sedemkrat s sabljami drugo in mahaje ranili, potem pa so ga častniki sami gnali na mestni magistrat.

Ravno tako je major Mayer, tudi toga polka, brez znanega razloga lastnoročno za vrat zgrabil in potem v kazinsko kavarno vlekel sina tukajšnjega čovljarja Wolta, med tem mu je raztrgal zavratnik in brajco. V kavarni zbrani častniki so hoteli zvedeti njegovo ime, in ko jim je to povedal, so ga zopet izpustili kričaje: „werfet den schusterbuben hinaus!“ (Palnite čovljarkega fantina čez duri).

Tako je končal ta osodepolni turnarski izlet, o katerem se čutimo primorane, da zaradi njegove resnobne pomembnosti in zaradi razkačenja, katero je zbudil v Ljubljani in v okolici, sledečo opomnimo:

1. Ako se vpraša, od kod izvira neprijaznost proti tako imenovanim nemškutarjem, ktera se kaže med vsem slovenskim prebivalstvom, mora se odgovarjati, da je ta neprijaznost naraven posledek več nego 20letnega boja za pravico narodnega jezika, za narodno enakopravnost. Več nego 20 let jo že tirjajo Slovenci, več nego 20 let so obeta in garantuje v vseh cesarskih manifestih, prestoljnih govorih in po ustavah, in vendar je za nje ravnopravnost ostala še dandenes večidel le na papirji in kljub §. 19 državnih osnovnih postav se še ne kaže nikjer nobena resna volja, da bi se Slovincem uresničilo najnaravnejše pravico vsacega ljudstva — pravico do narodnega jezika. Tukajšnji tako imenovani nemškutarji pa, dasiravno se „ustavoljubneže“ imenujejo, kolikor mogoče delajo proti uresničenju ravnopravnosti in zasramujejo vse, kar je ljudstvu ljubo, drago in sveto.

2. Zakaj so napravili ljubljanski turnarji zopet izlet v to kraje, saj jim je bilo vendar mišljenje kmečkega ljudstva v ljubljanski okolici znano, saj jim je moralo biti znano. V 2 letih je bila to 4. praska, katero so v ljubljanski okolici doživeli in sicer najprvo v Št. Vidu, potem na Ježici in zdaj na Jančji gori v Vevčah. In neglede na te lastne skušnje, so jih povsodi svarili, tedne in tedne sem se je že poprej o tem govorilo, uradna „Laib. Ztg.“ je prinesla 21. t. m. članek, ki jih je svaril, srenjski župani onih krajev so pred okrajnim glavarjem pripovedovali o nemirih na deželi, izrekaje željo, naj bi turnarji tje ne prihajali in vsako odgovornost za posledke od sebe odvrtače — a ti so vendar prišli! (Konec prih.)

Ogled po svetu.

Avstrijsko-ogerska država.

Z Dunaja. Za procesijo na sv. Teló ste šle res obe veličanstvi, cesar in cesarica, kakor je bilo napovedano.

— V Livornu ranjeni grof Crenneville je že na Dunaji; cesar sam ga je šel obiskat.

— Zdaj slavijo na Dunaji namestnega kralja Egiptovskega, Ismaila pašo, ki je prišel tje iz Trsta 30. maja. Že v Trstu je bil sijajno in častno sprejet, na Dunaji pa še bolj. Stanovanje mu je odkazano na cesarjevem dvoru, kar ni navadno. V kak namen Egiptovski vladar po Evropi potuje, ni znano. Na videz je prišel, da pojde v toplice in pa da vabi cesarje in kralje k svečanosti, ki bo v Egiptu prihodnjo jesen, ko se odpre vodotok Sueški. Ali to ni edino, za česar voljo se

je vzdignil od doma. Pravijo, da hodi svetovat evropskim vladarjem, naj bi se izrekel novi Sueški vodotok, kateri bo neizmerno važnosti za veliko kupeljo, za neutralnega, t. j. naj bi kanal sam ne bil nikogar lastnina, ampak pod skupnim varstvom vseh vlad. Drugi pa sumijo, da ima namestni kralj še druge skrivne namere, da bi se namreč v ugodnem času rad popolnoma odtrgal od turškega cara, kteremu je zdaj še nekoliko podložen, in da je torej prišel opazovat, kaj bi naše vlade k temu reklo. Pa že, ko bi se evropski vladarji zaradi neutralnosti vodotoka Sueškega z njim naravnost pogajali, veljalo bi to toliko, kakor da bi ga že za samostalnega vladarja priznali.

V Slovenski Bistrici (na Štajarskem) so imeli svoj škod učki štajarski nemškutarji. Šešlo se jih je — 400, večidel tuje iz Maribora in Gradca. Gora je porodila miš. Slovenski kmetje, ktere so hoteli na svojo stran spraviti, so ga niso vdeležili. Govori so bili publi, polni tistih znanih častniških fraz, ki vsakomu resnično omikanemu in poštenemu človeku že davno presedajo.

Iz Ljubljane. „Triglav“ priobčuje to-le „vprašanje, kteremu naj bi odgovorilo o. k. oblasti“:

„Od vseh strani se pripoveduje za trdno, da o turnarski tepežaji v Vevčah niso kmetje napadli turnarje, ampak turnarji, častniki in žandarmi kmete, in da ni bilo nikacega vzroka, da so neoborožene ljudi z golo sabljo, z bajonetom in puško napadli; dalje, da so žandarmi odpustniku Jakopu Rode-u vrat prestrolili v tem, ko je pred napadniki bežal, in da so ga v glavo vsekli, z bajneto v stegno na dveh mestih in enkrat v prsi zbodli še le potem, ko so ga ranjenega po nepravilnem tirali iz neke hišne veže, kamor je bil ubežal. — Dovoljeno naj nam bude tedaj vprašati: 1.) Kaj se je storilo, da se na tanko izve, kaj in kako se je gojilo in da se napadniki na odgovor pozovejo? Ali se je truplo Rode-jevo sodnijski pregledato? 2.) Zakaj se tirajo kmetje in Vevč kot napadeni in poškodjeni v preiskavo in zakaj se pošljejo v zapore? 3.) Kaj se je storilo zaradi delavca, kteremu pravijo navadno Hrastarjet iz Ljubljane, ki so ga 23. maja t. l. pred kazinom o. k. oficirji po nepravilnem z golimi sabljami napadli in hudo ranili? So se li rane sodnijsko pregledale? 4.) Zakaj je uradna „Laibacher-Zeitung“ omenjene okoliščine navedenih dogodkov nekaj zamolčala, nekaj pa napačno priobčila?“

— C. k. deželni poglavar Conrad je priobčil vsled turnarskih dogodkov razglas, v kterem se imenuje napad na Jančjem vrhu izkaz „strašne sirovosti“, se preti z vso ostrastjo postave; se trdi, da vero neče in ne more (Slovincem) nihče vzeti; narodni jezik da je v uradnih in šolah postavno vpeljan (!!) itd. — (Ne vemo, zakaj se, kakor v mnogih dopisih, tako tudi v tem uradnem razglasu ravno pri slovenskih kmetih „sirovost“ toliko povdarja. Med kmetom in kmetom na Slovenskem je velik razloček, in da se med njimi tudi surovih ne manjka, je res, ali, ako primerjamo naj surovejše naše kmetom družih narodov, n. pr. nemškim in laškim gorjanom, pokaže se, da so naši ne le duševno bolj omikani, tem več tudi bolj uglajeni. Na vsak način pa, če je naš kmet v omiki zaostal, izvira to iz tistih vzrokov, zaradi kterih je prišlo do poslednjih dogodkov na Kranjskem, in ti vzroki so: vedna sužnost naših ljudi pod jarmom tujstva — tujščina v šolah, uradnih in med izobraženci v javnem življenju. Suemite nam ta jarem, dajte nam narodne, narodne in ustavne pravice v polni meri, in videli bote, kakošen bo v malo letih naš kmet.) — Razglašena je tudi prepoved, da se ne sme nositi medalja Vižmarskega taborja. — Iz Litajskega okraja so se vojaki že utaknili; poslani so bili tje, ljudi brzdat. — V okolici ljubljanski pa so še vedno nastanjeni husarji, došli iz Maribora, pa se čudijo, da jim ne dajajo mirni stanovavci nič opraviti.

— Preč, gosp. Luka Jeran, mnogozaslužni vrednik „Zgodnje Danice“, je postal častni kamernik sv. Očeta papeža (Cameriere d'onore in abito paonazzo). (Čestitam! Vr.)

Iz Trsta. Vkljub temu, da je bila brezverska stran-

*) So jih iz zapore že izpustili.

ka vse žile napela, da bi ubranila procesijo na sv. Toló, in so tisto noč poprej pri sv. Antonu tudi eno bomba prižgali, bila je vendar procesija tako sijajna in veličastna, da še nikoli tako. Vdeležil se je tudi Nj. eks. fml. Möring s vsemi velikani.

— „Cittadino“a delajo Kranjski dogodki živo glasvo; on pljuje zólo in strap nad — duhovno in „klerikalco“, deš, da oni so vse zakrivali, kakor lani v Trstu. Naj bolj pa ga vznemirajo to, da imajo Tržaški okoličani toliko in toliko — pušl dan na dan da planejo nad Trst. Kako hude sanje vendar slovoka mučijo, kadar ima slabo vest. Sicer pa naj bodo ta strah — ako ni gola blinba in plajšó hujšanju zoper Slovence — Cittadino-vcem blagososen.

— Došla nam je to dni čedna knjižica z naslovom „Potraba delavcev društva za Slovence v Trstu“. Spis. Vekoslav Raič. Knjižica jasno in temeljito dokazuje, kako živo potrebno je tako društvo v Trstu. Sostavljen je že osnovalni odbor: Starosta g. Cognar Franco, tajnik g. Raič Vekoslav; odborniki: Persolja Štof, Vrbic Jože, Gradišar Ivan, Kobal Franco, Bole Jože, Čudvot Matija. — Zunanji rodoljubi, ki žele društvu pristopiti, naj svoj pristop naznanijo g. tajniku pod naslovom „Vekoslav Raič, posto restante v Trstu (Triest)“. — Glavni zbor bo v nedeljo 6. junija t. l. v Rojauški čitalnici ob 3 urah popoldne; potrditi se imajo pravila, ki jih je sestavil osnov. odbor. (O priliki posnamemo kaj iz omenjene knjižice. Vr.)

— „Juri-ja s pušo“, tisti list, ki se je na Pivškem taborji prodajal, je policija konfiskala, toda je našla le še samih 17 iztisov. („Cittadino“ se še le zdaj, čez mesec dni, huduje nad neko šaljivo posmijo v istem listu).

Dopis.

Iz Kviškega 1. junija. Narodno steblo, ki smo ga to pomlad vsadili, pogualo je med nami že močno kal. Pred letom je imel pri nas tolsto pašo ptuji duh, zdaj prešlujta in navdušujta on samo neko poščico Briccev. Prepričali so se tega naši letošnji taboriti; videli so, kako se je radovala briska mladina, kako hitro je skočila krv Kviščanjem v obraz, ko so zagledali slovenske zastave; spoznali so našo hrepenenje po pravičnem in postavnem napredku. Nočem omenjati svečanega spreveda od Kviškega do Reke, tudi ne taborovanja, ker je že popisano in ostarelo, povem vam pa, da je briska glasba in brisko petje Briccem osmodilo kozji podbradnik (barbin *). V Kviškem se dani, pri nas se je začelo na boljše obračati; govori se le slovenski, pozdravi in odzdravi so zoper navado slovenski; novo in dozdevno bolj soglasno je zdaj bogočastno in kratkočasno petje.

Zahvalil bi se rad našim rodoljubom, ki so se potegovali in slednjič tudi napravili Briski tabor, ali, ker bi vtegnila biti moja hvala preborna, in ker jih tabor sam dosti hvali, naj jez raji molčim. Opomniti jih pa vendar hočem nekterih dolžnosti, ki segajo v narodnost in rodoljubje. In tñ naj se obrnem do naših narodnih županstev. Prosim, k čemu so napisali in pojasnili na razpotjih, imena krajev ob cestah itd. še zmirom po laški ali nemški popačena? Ne ugovarjajte, da so za ptujce. Pri nas imajo kupčijo z vinom le štajerski in koroški Slovenci, kterim nemška in laška pojasnila v slovenski deželi nič ne pomagajo. In ko bi bila tudi nemška in laška pojasnila za Dunajčane, in Toškance, vprašam, zakaj niso v Beču in v Florenciji Slovenceu, ki so jim ptuji in še preptuji, naredili slovenskih napisov in pojasnil? Povejte Kozanci in Prvačkoveci, koliko ste jih videli, ko ste s sadjem po ptujih deželah kupčevali. Mera za mero. — In vi rodoljubi, ki ste dan briskega tabora v Trnovku pri govoru o potrebi čitalnic v Brdih vsaj molče prikimali in obljubili, se ne spominjate več vaših obljub? Se ne bojite, da pozabi ljudstvo ravno tako hitro tabor, njegovo korist in vaše zasluge, kakor se zdi, da ste pozabili vi vaše obljube? Domoljubi! ste li sklicali 6 tisuč ljudi, da so glasovali za napravo uradnije v Brdih, zato, da se ji zdaj vstavljate, in sicer iz ostudne zavidnosti? Ste prišli li na tabor, da ste se šalili in burke vganjali — ?

* Nekteri Bricci so namreč brado po laški šagi nosili. Pis.

Drugi madeži naj ostanejo zakriti. Glejte, da ne onečastite tudi vi slovenskega imena in znajaja; v slogi je veljava in moč.

Na sv. Peter., 29. junija, je povabljen vsak Brij, kteremu je mar za svoj in naroda blagor, v gostilnico g. Franceta Mariniča v Kviško. Posvetovali se bomo, kako in kdo bodo v nekterih rešeh razrušeno slogo celil, in kje si hočemo napraviti čitalnico. Kdor ima naj boljši navet, naj ga prinese s sabo.

Jože Marinič.

Domači novičar.

(C. k. kmetijska družba) je imela 31. maja glavni letni zbor.

(„Kmetiški prijatelj“.) V seji glavnega odbora c. k. kmetijske družbe Goriške, 21. maja t. l., se je govorilo med drugim tudi o novem slovenskem kmetijskem listu, ki ga bodo družba izdajala. Gosp. predsednik je naznanil, kaj in koliko se je storilo v zadevah tega lista, ki ima izhajati pod imenom „Kmetiški prijatelj“ ter ne bodo služil samo namenom kmetijske družbe, temuč bo priobčeval tudi skušaje in podučbe tukajšnega poskuševališča za svilstvo. Vrednik bo gosp. Ant. Goljovšek, učitelj (v ital. razr.) in tukajšnji o. k. normalni; izhajal bodo 2 krat na mesec tiste dni, kakor italijanski „Atti e Memorie“; udje kmetijske družbe ga bodo dobivali po tisti ceni, kakor „Atti e M.“ (torej za 90 soldov) drugi naročniki bodo plačevali 2 goldinarja na leto. — Ta načela je odbor potrdil; potle ste se odprli zapечатoni ponudbi tukajšnjih dveh tiskarjev; za ugodnejšo je spoznana Seitz-ova; predsedništvu je torej naročeno, da naj sklene pogodbo in naj da brž tiskati že pripravljeno tvarino za 1., ogledni list; z mesecem julijem ima začeti „K. P.“ redno izhajati; o tem času se začnejo tudi priobčevanja svilstvenega poskuševališča. — Sklenjeno je na daljo, da se sprejme družnik gospod prof. A. Klodič za odbornika-naměstnika s prošnjo, naj bi prevzel višo vodstvo slovenskega lista in pregledaval sestavke, ki jih bo „K. P.“ prinašal. Po tej poti misli ustreči glavni odbor, kot izdajatelj lista, dotičnemu avtorju namenu. — Sklenilo se je dalje z ozirom na ministerstv. dopis, s kterim je odkazan kmetijski družbi denarni pomoček za priobčevanje skušenj in podukov o sviloreji, da se bo prosilo dovoljenje, da se sme porabiti omenjeni znesek za tiste svilorejske spise, ki jih bo „K. P.“ prinašal.

(Predelška železnica.) Bo, bo! Valed najviš. sklepa Nj. vel. od 22. maja, zadevajočega železnico čez Predel, je naznanil predsednik ministerstva, grof Taaffe, železnični družbi v Trstu, deputaciji prebivavcev in zastopov grofije Goriške in Gradišćanske itd. to-le:

„Vlada priznava, da je nujno potrebno, da se zdaj, ko se ima odpreti vodotok (kanal) Sueški, tiste žel. črte, ki se stekajo v Beljaku, zvežejo z morjem, in to po avstrijskih tleh. Preudarjalo se bode natančno, kako naj bi država pripomogla, da bode po njeni pomoči izvršenje ceste zagotovljeno in se bode njena podpora s finančnim interesom vjemala; storilo da se bode, česar treba, da se predloži državnemu zboru dotičen načrt postave. Kar se pa tiče državne podpore (za Pred. žel.) da se bode pretehtavale, kaj bi bolj kazalo: ali da bi se železnica na državne stroške delala, ali da bi država prevzemnikom svoje poročstvo za obresti zagotovila, ali da bi se državni zaklad (črār) vdeležil preskrbljenja potrebnih kapitalov.“

(Volitve za mestno starešinstvo v Gorici) so se dopolnile 28. maja. Izvoljeni so v I. vol. razr. gg. Ivan Covacic (beri: Kovačić), Ferd. Candutti in Jak. Grignaschi. Poslednji je zmogel še le po ožem glasovanju; njegov proti-kandidat je bil g. duhovnik Fr. Zoratti. Kovačić in Grignaschi nista še bila v starešinstvu. V I. in III. vol. razr. so bili vsi izvoljenci kandidati (ital.) telovadskega društva, to je, prerrojene poprejšnjo skrajne laške stranke, ktera imenuje zdaj sama sebo neki „goriška stranka“, ter ima menda tiste laške meščane, ki niso njeni privrženci, za vladino stranko. Na novo sestavljeno starešinstvo ima voliti letos novega župana.

(Deželni glavar, visokorodni g. V. grof Pass) je obhodil z dež. odbornikom g. dr. Deperis om Tominski in Cerkljanski okraj; pregledavala sta nove ceste,

ki se ondot delajo. Spremljal ju je okr. glav., g. Winkler. Nazaj sta prišla na Čepovan.

(„Pobožna družba prvo. sakramenta“) so je ustanovila tudi v Gorici. Namen tej družbi je, izdelovati ali priskrbovati cerkveno obleko in drugo pripravo za uboge cerkve. Načelnici družbini sta gg. baronovka vdova Taccovka in grofinja Mat. Coronini-cvka. Dobro srečo!

Kako so se razdelila na Goriskem darila za govejo živino.

Vsled programa c. k. kmet. družbe od 2. marca t. l. so se razdelila v glavnih krajih 4 glavarstev naše dežele darila (premiji) za govejo živino. Ni moč popisati — pravijo „Attu e Memorie“ — kako je ta naredba za povzdigo te goveje živine kmetovavce razveselila; sploh so sklenili že zdaj, da ne hočejo na vso moč prizadevati, da se bodo v prihodnje za predstvo poganjali s tistimi, ki so sedaj, prvi krat, vredni spoznanj daril. (Od več strani so se oglasile pritožbe, da so zvedeli gospodarji prepozno, da se bodo taki premiji delili, a koravno je bilo to povod razglašeno v obeh deželnih jezikih; nekteri niso hoteli prignati svoje živine pred komisije, češ, da naj darila so le za bogatine (za več posostnike). Da se prihodnjič kaj takega več ne zgodi, bodo skrb njim, ki to stvar vodijo; letošnje komisije so vse dobro opazovale in v svojih sporočilih marsikaj naznanilo, na kar se bodo treba ozirati in po čemur ravnati se prihodnjič. Ali tudi živinorejci si bodo morali resno prizadevati, da svoja plemena zboljšajo, da pripeljejo pred komisijo živinčeta res darila vredna. C. k. ministerstvo za kmetijstvo, katero se neutrudljivo prizadeva, povzdigniti vse razpole kmetijstva, ni le dovolilo daril za spodbujanje živinorejcev, temuč tudi občasno naši (kmet.) družbi denarno podporo, da se nakupijo biki, in jej dovoli gotovo tudi še kaj za krave zlahtnih plemen, da se s časom v deželi zaplodijo, in da se po njih domača plemena požlahtnijo in se torej ta razdelek gospodarstva povzdigne.

Darila so se letos porazdelila tako-le:

V Tominu 15. aprila 1869.

Komisija: Gg. Andr. Winkler, ud in pooblaščenec kmet. družbe, predsednik; Giacint dr. Petris, c. k. poobl. komisar; fajm. Tom. Rutar in Mih. Kacafura, pooblaščenca kmet. družbe; Alojzi Zorč, župan poobl. obč. Bovške; Gašpar Montreda, poobl. Tominske občine; Jan. Kofol, poobl. Cirklijanski; Gašp. Gregorček, živinski zdravnik.

Obdarjeni:

Za naj bolje bika: 60 gold. prejel Anton Kurinčič iz Iderskega, 40 g. Štef. Golob iz Ponikev; za naj lepše krave: 40 gold. Andrej Klinkon iz Zatominna, in Franc. Pregelj iz Tomina; 30 gold. Ivan Mlekuš iz Boveca, Franc. Kragl iz Modreje. — Za lep par delavnih volov: 30 gold. Jožef Leban iz Stopice.

V Gorici 29. aprila t. l.

Komisija: Gg. Franc. grof Coronini, gl. odbornik kmet. družbe, predsednik; Gvidon bar. Pino, c. k. namestn. svetovavec, polit. komisar; vit. Mayerbach tajnik in poobl. c. k. namestništva; dr. Godina in Matija Konkin, poobl. kmet. družbe; Frid. dr. Dellabona podžupan in poobl. mesta Gorice; Franc. Malnič, župan in poobl. Kanalske občine; Dominik Zuttioni, živinski zdravnik.

Obdarjeni:

Za naj lepše bika: 60 gold. dobila Marija Draščekovka iz Solkana in Iv. Makuc iz Gorice; za naj lepše krave: 40 gold. Ant. Grusovin iz Gorice, Franc. Malnič iz Kanala in Lucija Pavlin iz Št. Petra; 30 gold. Ant. Ušaj iz Gojačevega, Jož. Leban iz Gorice, Andrej Kulot iz Podturna. Za naj lepši par volov: 30 gold. Jan. Križnič iz Gorenjega Polja.

V Sezani 3. maja t. l.

Komisija: Gg. Karol Polaj, župan, ud in poobl. kmet. družbe, predsednik; vit. Mayerbach, tajnik in poobl. c. k. namestništva; Alojzi Polaj okr. glav., pol. kom in poobl. kmet. družbe; Filip Persolja iz Devina, kot poobl. km. družbe; Friderik Ostertag, poobl. občine Sežanske; Anton Švara poobl. občine Komenske; živinski zdravnik iz Koblišča v Liplci.

Obdarjeni:

za naj boljšega bika: 30 gold. prejel Luka Jablanček iz Komna; za naj boljšo kravo: 40 gold. Ivan Scaramanga (Grk) v Sezani, in Karol Polaj iz Sežane; 30 gold. Ant. Slob iz Krajne vasi, Franc. Jamnik in Frid. Ostertag, oha iz Sežano.

V Gradlšču je bila razdelitev 11. maja. Razkaz dotični smo izpustili, zato ker naših slov. bravcov ne zadova in miha — obdarjen ni izmed Slovencev. Oboden, ki se res ne morejo meriti z lahkimi velikimi med posostniki.

Borsni kurs 2. t. m. Metall. 61:80; narodno posojilo 69:85; London 124:60; adžjo srebra 122:—; cekini 5:86^{1/10}.

Loterijske številke. V Trstu 29. maja 64, 78, 62, 47, 30.

Žitna cena v Gorici: Pšenica po 2 gid. 20 kr.; do 2:50; (goriški kaznanik); turčica 1:38 do — turčica bela 1:30; ječmen, delan 2:70 do 2:80 nedelan 1:65; žol 1:80 do 2:—; ajda 1:30; oves — —

OGLASNIK.

Solčno-rožni (arnični) varovavni krožoi

proti kurjim očesom.

Napravlja jih lekárnik O. Galleani

v Milanu.

Posebno dobro, kar imajo ti varovavni novi krožoi, je prvič to, da niso narejeni iz bombaža, ampak iz ovčje volne, in drugič, da je lepež (kar je primljivo na njih) napravljen iz pravega islečka iz solčne rože (arničke), kateri ozdravi vsako vnetje, ter stori, da se kurje oko v kratkem času od kože loči. Kaj več o tem se nahaja v poduku, ki je krožcem pridjan. — Ena škatla s 12 malimi krožci velja 40 soldov; ena škatla s 12 večimi krožci 1 gold. 28 soldov. — Dobiva se ta lek v Milanu pri iznajdniku O. Galleani-u, v ulici Meravigli; v Gorici v lekarnici Pontoni-ovi, kjer je zaloga vsakoršnih zdravil iz domačih in zunanjih dežel.

Nastlinski obliž (flašter):

iznašel ga F. Token,

dober za rane, ulesa (ture) in ozeblinae.

Ta flašter ima me dvsemi enakimi nar veči zdravilno moč in je vreden, da se šteje za prvega med domačimi zdravili; nobena hiša bi ne smela biti brez njega. — Poskušnje, ki so se delale s tim obližem po bolnišnicah, so pokazale, da se dajo z njim v kratkem času za dobro in brez škodljivih nasledkov ozdraviti ne le vsakoršne rane, temuč tudi občasna ulesa (kronični turi), če jih kdo že tudi 10 do 15 let ima. — Ravno tako se je izkazala posebna moč tega obliža tudi pri nar hujših ozeblinah. Turi, kakoršni koli, smolika (žlezni otók) in tako imenovani črv ne potrebujejo, če se ta flašter rabi, kot malo dni, da dozore in da človek ozdravi. — Glavna zaloga za našo kraje je v gosp. Lovdovik Kurnerjevi lekarnici (apoteki) v Gorici na Travniku in pri Pontoni-u v Rastelu. — En veči kos velja 50 soldov, en manjši 25 soldov. — V Corvinjanu se dobiva pri g. Lovisoni-u.